

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Cdo/2/2019
Identifikačné číslo spisu:	1211225060
Dátum vydania rozhodnutia:	23.04.2020
Meno a priezvisko:	JUDr. Ján Gandžala
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2020:1211225060.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ U., trvalým pobytom v V., zastúpenej zákonným zástupcom U. trvalým pobytom v V., 2/ U., trvalým pobytom v V., zastúpenej zákonným zástupcom U. trvalým pobytom v V., 3/ P., trvalým pobytom v V. 4/ U. P., trvalým pobytom v V., žalobcovia 1/, 2/ a 4/ zastúpení spoločnosťou Erben & Erben, advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Mostová 2, IČO: 35 724 111, za ktorú koná advokát a konateľ JUDr. Pavol Erben, proti žalovanej H., so sídlom v V.X XXX XXX, o ochranu osobnosti a náhradu nemajetkovej ujmy, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 17C/182/2011, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 21. novembra 2017 sp. zn. 14Co/299/2015, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcovia 1/, 2/, 3/ a 4/ majú voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Bratislava (ďalej len „súd prvej inštancie“ event. „prvoinštančný súd“) rozsudkom zo 7. októbra 2014 č.k. 17C/182/2011-385 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyni 1/ 50.000,- Eur , žalobkyni 2/ 50.000,- Eur, a zároveň žalobkyni 1/ 30.000,- Eur, žalobkyni 2/ 30.000,- Eur, žalobcovi 3/ 20.000,- Eur a žalobcovi 4/ 20.000,- Eur, všetko do troch dní od právoplatnosti rozsudku (prvý výrok). Ďalej uložil žalovanej povinnosť platiť žalobkyni 1/ a žalobkyni 2/ pozostalostnú úrazovú rentu každej vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa, vždy k 15. dňu v mesiaci k rukám žalobcu 4/ (ich zákonného zástupcu), počnúc dňom 17. októbra 2011 do doby, kým nebudú schopné samé sa živiť (druhý a tretí výrok). Žalovanej taktiež uložil povinnosť zaplatiť žalobcovi 3/ náklady spojené s pohrebom vo výške 3.476,85 Eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku (štvrtý výrok), a žalobcom 1/ až 4/ spoločne a nerozdielne náhradu trov konania vo výške 4.993,20 Eur do troch dní od právoplatnosti rozsudku (piaty výrok) a na účet tamojšieho súdu trovy štátu v sume 1.749,04 Eur a súdny poplatok v sume 6.716,50 Eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku (šiesty výrok).

1.2. Súd prvej inštancie na vec aplikoval ustanovenia § 2 ods. 9, § 4 ods. 3 zák. č. 576/2004 Z.z., a ustanovenia § 11 a § 13 ods. 1 až 3 a § 15 Občianskeho zákonníka. Poukázal na to, že žalobcovia si v

tomto spore uplatnili nároky podľa § 13 Občianskeho zákonníka s tým, že žalobkyne 1/ a 2/ ako deti alebo jej, si uplatnili aj nároky podľa § 15 Občianskeho zákonníka. Konštatoval, že znaleckým dokazovaním i šetrením Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou bolo jednoznačne preukázané, že zdravotnícke zariadenie (žalovaná) nepostupovalo lege artis, nevyužilo všetky dostupné diagnostické metódy tak, aby bolo bezpečne zistené ochorenie poškodenej pacientky F. (t.j. matky žalobkyní 1/ a 2/, dcéry žalobcu 3/ a manželky žalobcu 4/ - poznámka dovolacieho súdu), v dôsledku čoho nebola nasadená adekvátne liečba, čo v konečnom dôsledku viedlo k jej úmrtiu. Týmto konaním bolo zasiahnuté do práva na život a zdravie F. (ďalej aj „poškodená“ event. „pacientka“) v mimoriadne významnej a nereparovateľnej miere. Ide o najťažší a najhlbší zásah do osobnostných práv fyzickej osoby. V súvislosti s uplatnením práva na ochranu osobnosti žalobcov 1/ až 4/ podľa § 13 Občianskeho zákonníka súd prvej inštancie konštatoval, že mal za to, že postupom žalovanej bolo porušené právo na ich súkromie, ktoré sa neobmedzuje iba na slobodné rozhodovanie fyzickej osoby o sprístupňovaní skutočností, ktoré sa týkajú súkromného života iným osobám, ale s poukazom na rozhodnutie Európskej komisie, ako aj Európskeho súdu pre ľudské práva, v súvislosti s článkom 8 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, pod súčasťou súkromného života je potrebné vnímať život rodiny, zahrňujúci vzťahy medzi blízkymi príbuznými, najmä vzťahy sociálne, morálne a citové. Rodinný život tiež okrem iného zahŕňa i vzťahy medzi najbližšími rodinnými príslušníkmi a to deťmi, rodičmi, prarodičmi, bez ohľadu na skutočnosť, či spolu trvalo žijú alebo nie, a protiprávne narušenie týchto rodinných vzťahov, čo predstavuje neoprávnený zásah do práva na súkromný a rodinný život fyzickej osoby, keď dochádza k citovej ujme vo forme šoku a smútku zo straty blízkej osoby. Konštatoval, že predpokladom zodpovednosti žalovanej za zásah do osobnostných práv žalobcov je protiprávnosť zásahu. V tejto súvislosti poukázal na to, že z obsahu protokolu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou, ako aj z obsahu znaleckého posudku MUDr. Jozefa Kanyó, jednoznačne vyplýva, že pri poskytovaní zdravotnej starostlivosti poškodenej nebolo zo strany žalovanej postupované v súlade s § 4 ods. 3 zák. č. 576/2004 Z.z. o zdravotnej starostlivosti a službách súvisiacich s poskytovaním zdravotnej starostlivosti v znení neskorších zmien (ďalej aj „zák. č. 576/2004 Z.z.“), podľa ktorého je poskytovateľ povinný poskytovať zdravotnú starostlivosť správne. Zdravotná starostlivosť je poskytnutá správne, ak sa vykonávajú všetky zdravotné výkony na správne určenie choroby, so zabezpečením včasnej účinnej liečby, s cieľom uzdravenia osoby alebo zlepšenia stavu osoby, so zohľadnením súčasných poznatkov lekárskej vedy. Tým že lekári žalovanej nevyužili všetky diagnostické metódy a nestanovili správnu diagnózu pacientky, táto nebola adekvátne liečená, čo v konečnom dôsledku viedlo k jej úmrtiu. Druhým predpokladom zodpovednosti žalovanej je zásah do osobnostných práv žalobcov, ktorý je daný tým, že porušenie povinnosti zo strany žalovanej viedlo k úmrtiu pacientky, maloleté žalobkyne 1/ a 2/ prišli v útlom veku o svoju matku, žalobcu 3/ o svoju jedinou dcéru a žalobcu 4/ o svoju manželku. Ide teda o mimoriadne významný, veľmi hlboký a nereparovateľný zásah. Žalobcovia tvorili s poškodenou plne fungujúcu rodinu s dobre vyvinutými sociálnymi a citovými väzbami, bez akýchkoľvek patologických rysov. Nečakaná, tragická a kýmkoľvek z nich nezavinená smrť matky, dcéry a manželky, zásadným spôsobom zasiahla do ich života a nenávratne pretrhala doposiaľ silné citové väzby, v dôsledku čoho stratili možnosť realizovať a ďalej rozvíjať rodinný život so svojou matkou, dcérou, manželkou a sú o vzťah s ňou ochudobnení. Predovšetkým maloleté dcéry prežívali smrť svojej matky veľmi ťažko, boli nútené navštevovať psychologickú poradňu a maloletá žalobkyňa 2/ má doposiaľ psychické problémy (tiky). Treťou podmienkou zodpovednosti žalovanej za zásah do osobnostných práv oprávnených osôb je existencia príčinnej súvislosti medzi zásahom a vznikom nemajetkovej ujmy fyzickej osoby. Vykonaným znaleckým dokazovaním bolo jednoznačne preukázané, že v prípade, ak by lekári žalovanej použili bežne používané diagnostické postupy (ECHOKG), dospeli by k správnej diagnóze, nasadili by správnu liečbu a nemuselo by dôjsť k smrti pacientky. Súd prvej inštancie uviedol, že prihliadol aj na konštatovanie znalca o mimoriadnej závažnosti základného ochorenia pacientky, keď aj pri adekvátnej liečbe je šanca na vyliečenie 60 % a viac. Pokiaľ medzi nesprávnym postupom pri liečbe a smrťou pacienta je daná príčinná súvislosť, ale lekárska starostlivosť vykazuje chyby a nedostatky, v dôsledku ktorých bola šanca na prežitie pacientovi znížená, je takýto stav protiprávnym, pokiaľ postupom non lege artis bola šanca na prežitie odňatá v miere prevažujúcej nad vývojom zdravotného stavu, ktorý nebolo možné ovplyvniť riadnym využitím poznatkov lekárskej vedy. Ak teda zdravotnícke zariadenie znížilo šancu pacienta na prežitie o menej ako 50 %, neexistuje kauzálny nexus medzi konaním zdravotníckeho zariadenia a smrťou pacienta. V danom prípade, ak by postupovalo zdravotnícke

zariadenie lege artis, mala by pacientka šancu na prežitie viac ako 60 %. Neodborným prístupom žalovanej pacientka stratila viac ako 50 %-nú šancu na prežitie, preto existuje príčinná súvislosť medzi protiprávnym zásahom a následkom. Ďalšou podmienkou je, že zásah do práva na súkromie je objektívne spôsobilý vyvolať ujmu v porušení práva na ochranu súkromia fyzickej osoby. Súd prvej inštancie v tejto súvislosti konštatoval, že žalobkyňa žila so svojím manželom a dvomi dcérami v manželskom a rodinnom zväzku. V čase hospitalizácie bola vo 4. mesiaci tehotenstva, zanechala po sebe 2 deti - dcéry v útlom veku. Spolu viedli usporiadaný rodinný život. Poškodená bola jedinou dcérou svojho otca - žalobcu 3/. Medzi žalobcami a poškodenou existovali silné sociálne, morálne a citové putá, vytvorené v rámci rodinného života, a odo dňa jej smrti sú ochudobnení o sféru prirodzených vzťahov s najbližším rodinným príslušníkom. Došlo k deštrukcii vzťahov, ktoré tvorili základ a rámec ich rodinného života. Keďže išlo o vzťah rodičovský a manželský, je zjavné, že na strane žalobcov došlo najmä k ujme v oblasti citovej a sociálnej, a tým došlo objektívne k priamemu narušeniu súkromia pozostalých žalobcov. Zásah, ku ktorému na strane žalobcov došlo, je tak vážny a nenapraviteľný, že morálne zadostučinenie je nedostatočné a priznanie nemajetkovej ujmy je dôvodné. Posúdenie výšky nemajetkovej ujmy je na voľnej úvahe súdu. Prihliada sa na závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k porušeniu práva došlo. Závažnosť vzniknutej ujmy súd prvej inštancie posúdil s ohľadom na jej intenzitu a rozsah. Konštatoval, že došlo k ujme absolútnej a v zásade ničím nenapraviteľnej. Samotná intenzita ujmy je nepopísateľná, pretože išlo o ženu vo veku 32 rokov, ktorá čakala svoje tretie dieťa, zanechala po sebe 2 maloleté deti, manžela a otca, ktorému bola jedinou dcérou. Mimoriadne závažný bol zásah do osobnostných práv jej dvoch maloletých dcér, ktoré budú celoživotne strádať tak potrebný a prirodzený vzťah k matke. Osobitne významná je skutočnosť, že zásah do práva na súkromie spôsobil poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, ktorého povinnosťou je konať tak, aby život pacienta predĺžil, zvýšil kvalitu jeho života, a nie aby svojím nezodpovedným a neodborným konaním prispel k jeho smrti. Pokiaľ sa týka výšky nemajetkovej ujmy z titulu postmortálnej ochrany osobnosti (uplatnenej podľa § 15 Občianskeho zákonníka), prvoinštančný súd dospel k záveru, že u žalobkyň 1/ a 2/ možno za primeranú považovať sumu po 50.000,- Eur, vzhľadom na to, že došlo k zásahu do práva na ochranu života a zdravia pacientky s následkom smrti. Z titulu náhrady nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka priznal maloletým žalobkyniam 1/ a 2/ po 30.000,- Eur a žalobcovi 4/ a žalobcovi 3/ (t.j. manželovi a otcovi nebohej F.) po 20.000,- Eur. Zároveň priznal žalobcovi 3/ náhradu nákladov spojených s pohrebom vo výške 3.476,85, ktoré preukázal (v odôvodnení rozhodnutia) presne špecifikovanými dokladmi. Zároveň priznal žalobkyniam 1/ a 2/ i nárok na pozostalostnú úrazovú rentu podľa § 448 Občianskeho zákonníka, argumentujúc tým, že keďže boli výživou odkázané na svoju matku, vznikol im nárok na pozostalostnú úrazovú rentu, ktorú si uplatnili v minimálnej výške (vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa v súlade s § 62 ods. 3 Zákona o rodine), odo dňa podania žaloby na súd až do doby, kedy budú schopné samé sa živiť.

2.1. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) rozsudkom z 21. novembra 2017 sp. zn. 14Co/299/2015 na základe odvolania žalovanej i žalobcov rozsudok súdu prvej inštancie v častiach, v ktorých bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobkyniam 1/ a 2/ pozostalostnú rentu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa, potvrdil (prvý výrok). Rozsudok súdu prvej inštancie v časti, v ktorej bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 3/ náklady spojené s pohrebom zmenil tak, že žalovaná je povinná zaplatiť žalobcovi 3/ z titulu náhrady nákladov spojených s pohrebom sumu 2.324,40,- Eur, v lehote 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku a v zostávajúcej časti tohto uplatneného nároku, t. j. do sumy 3.476,85,- Eur žalobu žalobcu 3/ zamietol (druhý výrok). Zároveň rozsudok súdu prvej inštancie v časti, v ktorej bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobkyniam 1/ a 2/ každej po 50.000,- Eur a taktiež každej po 30.000,- Eur, a v časti, v ktorej bola žalovanej uložená zaplatiť žalobcom 3/ a 4/ každému po 20.000,- Eur, ako aj v časti náhrady trov prvostupňového konania a trov štátu, zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie nové a rozhodnutie (tretí výrok).

2.2. V odôvodnení rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie dôkladne zistil skutkový stav veci, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom v častiach, v ktorých rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil. Zároveň konštatoval nesprávnosť rozsudku súdu prvej inštancie v častiach, v ktorých bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobkyniam 1/ a 2/ každej po 50.000 Eur a každej po 30.000

Eur, a v časti, v ktorej bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcom 3/ a 4/ každému po 20.000 Eur, ako aj v časti trov prvostupňového konania a trov štátu, t.j. v častiach, v ktorých rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vrátil na ďalšie konanie, a taktiež v časti týkajúcej sa výšky nároku nákladov spojených s pohrebom, v ktorej rozsudok súdu prvej inštancie zmenil.

2.3. V prvom rade sa odvolací súd zaoberal otázkou, či nárok žalobkyní 1/ a 2/ na náhradu nemajetkovej ujmy podľa § 15 Občianskeho zákonníka je dôvodný, teda či nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, ktorý si žalobkyne 1/ a 2/ uplatnili za zásah do osobnostných práv ich matky, možno uplatňovať voči žalovanej podľa § 15 Občianskeho zákonníka. V tejto súvislosti poukázal na ustanovenie § 15 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého po smrti fyzickej osoby patrí uplatňovať právo na ochranu jej osobnosti manželovi a deťom, a ak ich niet, jeho rodičom. Úlohou inštitútu postmortálnej ochrany osobnosti je, aby fyzická osoba mala zabezpečenú účinnú ochranu osobnosti nielen počas svojho života, ale aj po jej smrti. Z podstaty a zmyslu právnej úpravy tzv. postmortálnej ochrany osobnosti vyplýva, že táto zákonná úprava zabezpečuje možnosť ochrany pred neoprávnenými zásahmi, ktoré by znevažovali pamiatku (pietu) zomrelej fyzickej osoby aj v čase, kedy fyzická osoba ako subjekt osobnosti už nie je nažive. K prijatiu takejto právnej úpravy viedla jednak požiadavka verejného záujmu a jednak požiadavka zachovania pamiatky, celkovej piety k zomrelému a spomienky na neho, keďže ide o hodnoty, ktoré nestrácajú svoj význam pre najbližšie osoby zomrelého. Zákon preto stanovil, že smrťou fyzickej osoby vzniká taxatívne vymedzenému okruhu osôb, ktoré neboli samy neoprávneným zásahom postihnuté, právo na uplatnenie ochrany osobnosti zomrelého, patriace nie zomrelému, ale osobám definovaným zákonom ako právo na ochranu osobnosti iného. Existuje z dôvodu, že hodnoty ako česť, dôstojnosť, či potreba ochrany súkromia, prejavy osobnej povahy existujúce za života, pretrvávajú aj po smrti zomrelého. V prípade osôb uvedených v § 15 Občianskeho zákonníka nejde o právne nástupníctvo po zomrelej fyzickej osobe, ale o zvláštne pôvodné (originálne) osobnostné právo. Hmotnoprávnym predpokladom, za splnenia ktorého osoby uvedené v § 15 Občianskeho zákonníka môžu s úspechom toto právo uplatniť, je smrť fyzickej osoby. Predmetom tohto subjektívneho práva sú napriek smrti fyzickej osoby naďalej pretrvávajúce hodnoty, ako napr. pamiatka zomrelého, celková pieta k nemu a spomienka na neho, teda posmrtné záujmy fyzickej osobnosti (pozri Karel Knap, Jiří Švestka a kol., "Ochrana osobnosti podle Občianskeho práva", Linde, Praha a. s., str. 81 a nasl.) Podstatou a zmyslom postmortálnej ochrany osobnosti je umožniť po smrti fyzickej osoby uplatniť jej najbližším príbuzným právo na ochranu jej osobnosti a tak čeliť neoprávneným zásahom, ktoré znevažujú (zneucťujú) pamiatku, pietu a spomienku zomrelej fyzickej osoby. Takýmito zásahmi sú neoprávnené zásahy do cti, dôstojnosti zomrelej fyzickej osoby, do jej povesti a mena, do telesných pozostatkov zomrelého, ak ich možno identifikovať. Toto špecifické subjektívne právo osôb vymedzených v § 15 Občianskeho zákonníka na uplatnenie ochrany osobnosti zomrelého, nie je, čo do obsahu a rozsahu zhodné s vlastným osobnostným právom zomrelej fyzickej osoby. V danej súvislosti odvolací súd poukázal na ustanovenie § 11 Občianskeho zákonníka, ktoré je právom neoddeliteľným od osobnosti fyzickej osoby, ktoré trvá po celú dobu života fyzickej osoby. Ide o právo rýdzo osobné. Preto v súdnom konaní sa nemôže nikto iný, len samá dotknutá konkrétna fyzická osoba domáhať úspešne svojej občianskoprávnej ochrany. Na uplatnenie práva na ochranu osobnosti je aktívne legitimovaná iba tá fyzická osoba, do osobnostných práv ktorej smeroval neoprávnený zásah, pričom právo na ochranu osobnosti fyzickej osoby ako právo nemajetkové, zaniká jej smrťou (§ 7 ods. 2 Občianskeho zákonníka) a neprechádza smrťou fyzickej osoby na dedičov, resp. nestáva sa predmetom dedenia. Je preto vylúčené, aby súd priznal tretiemu subjektu zadosťučinenie v peniazoch namiesto dotknutej fyzickej osoby. Následne odvolací súd priamo vo vzťahu k prejednávanej veci uviedol, že bolo preukázané, že žalovaná konala non lege artis, v dôsledku poškodená (matka žalobkyní 1/ a 2/, dcéra žalobcu 3/ a manželka žalobcu 4/) zomrela. Žalovaná tak neoprávnene zasiahla do osobnostných práv po nebohej poškodenej a to do práva na život. Právo poškodenej domáhať sa ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka okamihom jej smrti zaniklo, toto právo neprešlo na dedičov a ani na osoby uvedené v § 15 Občianskeho zákonníka. Inak, žalobkyne 1/ a 2/ ako dcéry nebohej poškodenej nemôžu "v jej mene" požadovať náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pretože vlastné osobnostné právo zomrelej (nie však právo na tzv. postmortálnu ochranu), v zmysle § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka zaniklo jej smrťou. Vzhľadom na vyššie uvedené, v časti nároku v ktorom sa každá zo žalobkyní 1/ a 2/ domáha voči žalovanej zaplata po 50 000 Eur, odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zrušil, s poukazom na iné právne posúdenie tohto nároku z jeho strany, pričom zároveň

poukázal na to, že súd prvej inštalácie v odôvodnení svojho rozhodnutia presne nešpecifikoval a nerozlišoval nároky súvisiace s postmortálnou ochranou osobnostných práv zvlášť u alebohej poškodenej. Súd prvej inštalácie síce konštatoval (viď č. listu 14 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštalácie), že predpokladom aktívnej legítimácie je smrť osoby, do osobnosti ktorej bolo zasiahnuté počas jej života alebo po jej smrti s tým, že tieto osoby môžu použiť všetky prostriedky na ochranu osobnosti uvedené v § 13 Občianskeho zákonníka, bližšie však nešpecifikoval, že takýmito neoprávnenými zásahmi sú zásahy, ktoré znevažujú napríklad pamiatku, resp. pietu zomrelej fyzickej osoby, t.j. zásahy, ktoré umožňujú jej najbližším príbuzným uplatniť právo na ochranu jej osobnosti a tak čeliť neoprávneným zásahom. Naopak, súd prvej inštalácie uviedol, že pri porušení práva na život, v prípade úmrtia fyzickej osoby je potrebné pripustiť, aby sa ochrana tohto práva mohla domáhať i iná blízka osoba. Podľa odvolacieho súdu, takýto záver z ustanovenia § 15 Občianskeho zákonníka nevyplýva. Ak dôjde k neoprávneným zásahom do osobnostných práv, konkrétne do práva na život (čo bolo v konaní pred súdom prvej inštalácie jednoznačne preukázané), právo poškodenej domáhať sa ochrany osobnosti podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka okamihom jej smrti zaniklo, toto právo neprešlo na žalobkyne 1/ a 2/, teda na osoby uvedené v § 15 Občianskeho zákonníka. Vlastné osobnostné právo zomrelej poškodenej (t.j. nie právo na tzv. postmortálnu ochranu) v zmysle § 11 až § 13 Občianskeho zákonníka zaniklo jej smrťou. Z uvedeného dôvodu preto odvolací súd rozsudok súdu prvej inštalácie v tejto časti zrušil.

2.4. V súvislosti s tými časťami uplatňovaného nároku, na základe ktorých súd prvej inštalácie uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyniam 1/ a 2/ každej po 30 000 Eur a žalobcovi 3/ a 4/ každému po 20 000 Eur (nárok uplatnený podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka) odvolací súd poukázal na § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka. Zníženie dôstojnosti fyzickej osoby alebo jej vážnosti v spoločnosti v značnej miere nie je jediným prípadom, kedy vznikne postihnutej fyzickej osobe právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Odvolací súd mal za to, že úmrtie poškodenej predstavuje neoprávnený zásah do osobnostných práv žalobkýň 1/ a 2/ ako dcér alebohej poškodenej, žalobcu 3/ ako otca alebohej poškodenej a žalobcu 4/ ako manžela alebohej poškodenej. Napriek tomu zrušil rozsudok súdu prvej inštalácie i pokiaľ sa týka týchto nárokov žalobcov, nakoľko súd prvej inštalácie nejasne a nedostatočne odlíšil presné nároky, ktoré žalobcovia mohli uplatniť podľa § 15 Občianskeho zákonníka a nároky podľa ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka. Konštatoval, že súd prvej inštalácie v odôvodnení svojho rozhodnutia spojil konanie non lege artis zdravotníckeho zariadenia (žalovanej), ktoré nevyužilo všetky diagnostické metódy tak, aby bolo bezpečne zistené ochorenie poškodenej pacientky (v dôsledku čoho nebola nasadená adekvátna liečba, čo v konečnom dôsledku viedlo k jej úmrtiu) a ďalej (súd prvej inštalácie) konštatoval, že takýmto konaním bolo zasiahnuté do práva na život a zdravie poškodenej v mimoriadne významnej a nereparovateľnej miere a následne poukazoval na právo na ochranu osobnosti žalobcov 1/ až 4/ podľa ustanovenia § 13 Občianskeho zákonníka. Bez ďalšieho upresnenia následne konštatoval zodpovednosť žalovanej za zásah do osobnostných práv žalobcov bez bližšieho presného rozlíšenia právneho nároku. Vzhľadom na iné právne posúdenie nárokov žalobkýň 1/ a 2/ súd prvej inštalácie nedostatočne rozlišoval ďalšie nároky žalobcov 1/ až 4/ v súvislosti so závažným zásahom do ich osobnostných práv, ktorý i podľa odvolacieho súdu jednoznačne spôsobil poskytovateľ zdravotnej starostlivosti (žalovaná), pretože nekonal lege artis. Odvolací súd mal za to, že morálne zadosťučinenie v danom prípade bolo nedostatočné, a preto konštatoval, že priznanie nemajetkovej ujmy považuje za dôvodné. Konštatoval, že súd prvej inštalácie preto dospel k správnej závere, že žalobcom 1/ až 4/ prináleží aj náhrada nemajetkovej ujmy za zásah do ich osobnostných práv, t. j. do práva na súkromie a rodinný život v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Vzhľadom na uvedené dospel k závere, že úlohou súdu prvej inštalácie bude oddeliť ujmu v porušení práva na ochranu súkromia alebohej poškodenej, od ujmy vzniknutej v dôsledku porušenia práva na súkromie žalobcov ako pozostalých, ktorú je samozrejme možné posúdiť i s ohľadom na existenciu a kvalitu väzby s nebohrou poškodenou, keďže išlo o vzťah rodičovský a manželský, s tým, že na strane žalobcov došlo k ujme v oblasti citovej a sociálnej, a tým k priamemu narušeniu ich súkromia. Záver súdu prvej inštalácie, že zásah do práva na súkromie spôsobila práve žalovaná ako poskytovateľ zdravotnej starostlivosti, je správny a nespochybniteľný. V súvislosti s odvolacou námietkou žalovanej týkajúcou sa spôsobu a rozsahu dokazovania zo strany prvoinštančného súdu (najmä k neakceptovaniu žalovanou navrhovaného kontrolného znaleckého posudku) odvolací súd uviedol, že dospel k závere, že daná námietka nemá za následok jeho úvahu, ktorá by nebola zhodná s v

odvolaním napadnutom rozhodnutí prezentovanou úvahou súdu prvej inštancie. Vyjadril súhlas s konštatovaním žalobcov, že samotná požiadavka na nariadenie znaleckého, resp. kontrolného znaleckého dokazovania bez uvedenia konkrétnych otázok, faktov a námietok nie je splnením povinnosti označiť dôkazy v zmysle § 120 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku (t.j. procesného právneho predpisu platného do 30. júna 2016, teda v dobe rozhodovania súdu prvej inštancie). Strany sporu mali možnosť položiť znalcom otázky v čase, keď súd prvej inštancie ustanovil súdneho znalca na vypracovanie znaleckého posudku, a znalcom mohli klásť otázky aj v priebehu pojednávania, na ktorom bol znalec vypočutý (konkrétne na pojednávaní dňa 09. septembra 2014). V tejto súvislosti odvolací súd zároveň poznamenal, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo účastníka konania, resp. strany sporu, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov, ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, tzn. aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami, a ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov. S poukazom na uvedené sa odvolací súd v plnom rozsahu stotožnil s rozsahom vykonaného dokazovania súdom prvej inštancie, pričom mal zároveň za to, že súd prvej inštancie sa podrobne zaoberal znaleckým posudkom znalca MUDr. Jozefa Kanyó, podrobne opísal priebeh prijatia a liečebné postupy žalovanej s prihliadnutím na zdravotnú dokumentáciu, výsluchy svedkov podrobne poukázal na hospitalizáciu alebo nej poškodenú, jasne konštatoval, ktoré postupy internistov, či už prvého resp. druhého konziliárneho vyšetrenia boli, resp. neboli adekvátne k závažnosti klinického stavu alebo nej pacientky a či boli lege artis, resp. non lege artis. Následne znalec na pojednávaní na súde prvej inštancie odpovedal na námietky žalovanej. Rovnako súd prvej inštancie v dostatočnom rozsahu vyhodnotil i list Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou z 29. novembra 2009 ako listinný dôkaz.

2.5. Odvolací súd konštatoval, že súd prvej inštancie správne posúdil nárok žalobkyň 1/ a 2/ týkajúci sa pozostalostnej renty (§ 448 Občianskeho zákonníka), a zároveň sa stotožnil i s odôvodnením tejto časti rozhodnutia súdu prvej inštancie. Preto rozhodnutie prvoinstančného súdu v tejto časti podľa ustanovenia § 387 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) potvrdil.

2. 6. V súvislosti so žalobcami 3/ priznaným nárokom na úhradu primeraných nákladov spojených s pohrebom podľa § 449 ods. 2 Občianskeho zákonníka (3.476,85 Eur) odvolací súd konštatoval, že odvoláciu námietku žalovanej ohľadom tohto nároku považuje za dôvodnú. V tejto súvislosti poukázal na to, že na základe ustanovenia § 2 nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z., s použitím ustanovenia § 101 zák. č. 461/2003 Z.z. v platnom znení, celková náhrada nákladov spojených s pohrebom je najviac 2.324,40 Eur. Z tohto dôvodu preto rozsudok súdu prvej inštancie v tejto časti (podľa ustanovenia § 388 CSP) zmenil a žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcom 3/ z titulu úhrady nákladov spojených s pohrebom sumu 2.324,40 Eur a v zostávajúcej časti tohto nároku (do sumy 3.476,85 Eur, t.j. vo výške 1.152,45, Eur) žalobu zamietol.

2.7. Žalobcovia podali odvolanie do výroku rozhodnutia súdu prvej inštancie, týkajúceho sa trov prvoinstančného konania medzi stranami sporu, pričom namietali, že úkony ich právneho zastúpenia, ktorých náhradu im súd prvej inštancie nepriznal, boli skutočne vykonané. Odvolací súd uvedený výrok zrušil, s tým, že úlohou súdu prvej inštancie bude vyhodnotiť účelnosť všetkých úkonov právnej služby právneho zástupcu žalobcov.

2.8. Odvolací súd zároveň zrušil i výrok súdu prvej inštancie týkajúci sa náhrady trov štátu a to z dôvodu zrušenia rozsudku súdu prvej inštancie v napadnutých častiach, pokiaľ sa týka postmortálnej ochrany osobnosti (§ 15 Občianskeho zákonníka), pokiaľ sa týka nároku žalobkyň 1/ a 2/, a v časti nároku žalobcov 1/ až 4/ týkajúceho sa nemajetkovej ujmy podľa § 13 Občianskeho zákonníka.

3.1. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, v ktorom konštatovala, že ním napáda rozsudok odvolacieho súdu „v celom rozsahu“, teda aj v časti výrokov, ktoré boli v jej prospech, argumentujúc tým, že nesúhlasí so skutkovým stavom, ku ktorého zhodne dospeli súdy nižšej inštancie v priebehu celého súdneho konania a „považuje za nevyhnutné, aby sa aj Najvyšší súd Slovenskej republiky zaoberal a následne sa vyjadril k celej kauze, teda k celému skutkovému stavu, ktorý je následne žiaduce riadne právne posúdiť, bez ohľadu na dlhšie uplatnené nároky.“

3.2. Prípustnosť dovolania odôvodnila explicitným poukázaním na ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ a b/

CSP, ale vychádzajúc z obsahu dovolania (podľa článku 11 ods. 1 Základných princípov CSP a ustanovenia § 124 ods. 1 CSP) možno konštatovať, že de facto vymedzila prípustnosť dovolania i podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

3.3. V súvislosti s uplatnením prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP namietala, že súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí v rozpore s právnymi predpismi, v rozpore so základnými princípmi kontradiktórneho sporového súdneho konania a taktiež v rozpore s ustálenou judikatúrou NS SR žalobcom priznal nároky, ktorých existenciu sa im v rámci konania nepodarilo preukázať. Podľa jej názoru, základnou povinnosťou žalobcu v civilnom súdnom konaní je povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť, s tým, že žalobca nie je len povinný tvrdiť skutkové okolnosti, z ktorých svoj nárok odvodzuje a ktoré sú určené obsahom hmotnoprávnej normy, ale je zároveň povinný označiť a predložiť súdu dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Ak žalobca v konaní nepreukáže pravdivosť alebo nepravdivosť skutočností svedčiacich o existencii jeho hmotnoprávneho nároku, súd nemôže rozhodnúť na základe ľubovôle, ale len cestou aplikácie princípov dôkazného bremena, t.j. žalobu zamietne, z dôvodu, že žalobca neunesol dôkazné bremeno (5 Cdo 195/2015, 1 Cdo 136/2009, 1 Cdo 76/2008, 5 Cdo 244/2007, 2 Cdo 157/2008, 2 Cdo 256/2012, 6 Obo 202/2007). Prípustnosť dovolania vidí aj v tom, že z ustálenej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky podľa jej názoru vyplýva, že na to, aby žalobca mohol byť v konaní úspešný, nie len že musí preukázať pravdivosť svojich tvrdení, ale preukázanie musí byť jednoznačné, bezpečné a bez pripustenia akýchkoľvek pochybností o opaku, a teda súd prvej inštancie a aj odvolací súd rozhodli v rozpore s judikatúrou NS SR (3 Cdo /108/2011).

3.4. V súvislosti s uplatnením prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP namietala, že rozhodnutia prvoinštančného i odvolacieho súdu záviseli od vyriešenia otázky, ktorá podľa nej v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola riešená, a to, „do akej miery musí žalobca preukázať zodpovednosť poskytovateľa zdravotnej starostlivosti za škodu, resp. nemajetkovú ujmu v prípadoch, kedy podľa jeho názoru došlo k porušeniu zdravia, resp. úmrtiu, ako následku poskytnutia zdravotnej starostlivosti.“ Podľa nej, vyššie uvedené judikáty síce riešia všeobecne otázku unesenia dôkazného bremena pri uplatnení nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy, ani jeden však nerieši škodu, ktorá mala vzniknúť počas poskytovania zdravotnej starostlivosti. Podľa jej názoru, „pokiaľ nie je jednoznačne preukázané, že k následku na zdraví poškodennej došlo v priamej príčinnej súvislosti s poskytnutím zdravotnej starostlivosti a dôkazná situácia pripúšťa aj iné príčiny, aj keď iba čiastočne, žalobcovia by nemali byť v konaní úspešní, nakoľko neunesli dôkazné bremeno.“

3.5. Z obsahu dovolania ďalej vyplýva, že dovolateľka namietala aj arbitrárnosť rozhodnutí prvoinštančného i odvolacieho súdu, teda možno konštatovať, že v tejto časti dovolania de facto vymedzila prípustnosť dovolania i podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP. Arbitrárnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie podľa nej spočíva v tom, že nesprávne vyhodnotil závery vykonaných dôkazov a v odôvodnení sa nevysporiadal so skutočnosťami z nich vyplývajúcich. Za základnú chybu označila to, že pri hodnotení vzniku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy mal vychádzať z otázky: „Zapríčinilo konanie zamestnancov žalovanej úmrtie pacientky??, avšak súd prvej inštancie vychádzal z nesprávnej otázky a to: „Mohlo konanie zamestnancov žalovanej zapríčiniť úmrtie pacientky?? V zmysle právnych predpisov a taktiež ustálenej judikatúry má škodca poškodenému nahradiť škodu (nemajetkovú ujmu), ktorú zapríčinil, nie, ktorú iba mohol zapríčiniť. Ďalej uviedla, že ani v jednom pilierovom dôkaze (Protokol Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou č. 80/2009 zo dňa 11. septembra 2009, Znalecký posudok č. 1/2014 vyhotovený MUDr. Jozefom Kanyó ku dňu 09. apríla 2014) nebolo, resp. nie je jednoznačne stanovené, že príčinou úmrtia pacientky bolo konanie jej zamestnancov. Arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu dôvodila tým, že sa nevysporiadal ani s jednou jej námietkou, týkajúcou sa správneho zistenia skutkového stavu a jeho právneho posúdenia. Vôbec nevysvetlil, prečo považuje skutkové zistenia a právne posúdenie zo strany súdu prvej inštancie za správne; vôbec neodôvodnil, prečo jej jednotlivé námietky nezohľadnil, resp. prečo v konaní neobstoja; nevysvetlil, prečo považuje príčinnú súvislosť medzi konaním jej zamestnancov a úmrtím pacientky za preukázanú. Úlohou súdu druhej inštancie je odstrániť právnu neistotu a odôvodniť správnosť rozsudku súdu prvej inštancie tak, aby neexistovali pochybnosti o zachovaní práva účastníkov na spravodlivý súdny proces v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (7 Cdo 90/2013, 1 ECdo 10/2014, I. ÚS 117/07, I. ÚS 243/2007, III. ÚS 115/2013, I. ÚS 226/03-29, III. ÚS 209/04, III. ÚS 36/2010 a I. ÚS 114/08). Dovolateľka ďalej namietala nedostatok odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu vo vzťahu k premlčaniu, majúci za to, že nárok, ktorý si uplatnili žalobcovia až šesť rokov po skutočnosti, od ktorej

odvodzujú jeho vznik, je podľa § 100 a nasl. Občianskeho zákonníka už premlčaný a teda odvolací súd by mal v tejto časti žalobu bez ďalšieho zamietnuť. Ďalej poukázala na to, že odvolací súd vo svojom rozhodnutí deklaroval, že osobnostné nároky fyzickej osoby neprechádzajú na tretie osoby a že je vylúčené, aby súd priznal žalobcom zadosťučinenie v peniazoch namiesto dotknutej osoby a teda v zmysle toho je zrejmé, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je v danej časti nesprávne. Podľa jej názoru nedošlo k porušeniu práva na postmortálnu ochranu pacientky, nakoľko postmortálnou ochranou osobnosti je myslená ochrana osobnostných práv osoby, ktorá je už po smrti. Žalobcovia si nárok na náhradu za porušenie práva pacientky na súkromie odvodzujú od samotnej skutočnosti, že pacientka umrela, čo však už nie je nárok subsumovaný pod inštitút postmortálnej ochrany osobnosti. Navyše, bez ohľadu na skutočnosť, či žalobcovia žiadajú náhradu za porušenie práva pacientky na postmortálnu ochranu alebo o náhradu za porušenie práva pacientky na súkromie, subjekty uvedené v § 15 Občianskeho zákonníka, teda žalobcovia, sa nemôžu úspešne domáhať primeraného zadosťučinenia vo forme peňažného plnenia v zmysle § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pretože samotné právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch je osobnostné právo viazané na osobu, ktorej práva boli porušené. Vzhľadom na uvedené má za to, že „nie je možné rozhodnúť o niekoho zodpovednosti za škodu (nemajetkovú ujmu) iba na základe toho, že jeho konanie malo potenciál znížiť pravdepodobnosť, že k porušeniu niekoho práv nedôjde, ale že na to, aby boli v tomto konaní žalobcovia úspešní, musia jednoznačne preukázať, že za úmrtie pacientky sú priamo a nevyvrátiteľne zodpovední iba zamestnanci žalovanej a žiadne iné faktory.“ V tejto súvislosti poukázala na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 3 Cdo 130/2010 zo dňa 28. októbra 2010.

4. Žalobcovia 1/, 2/ a 4/ vo vyjadrení k dovolaniu žalovanej uviedli, že ho považujú za nejednoznačné, nekonzistentné, zmätočné a nedôvodné. Je postavené na spochybnení záverov znalca a následne na jej názore, že nebola jednoznačne preukázaná existencia jej zodpovednosti za škodu. Znalec však jednoznačne označil konanie zamestnancov žalovanej ako non lege artis, za postup v rozpore s § 4 ods. 3 zákona č. 576/2004 Z.z. a konštatoval neadekvátnosť poskytnutej liečby, v dôsledku čoho poškodená nemala šancu na prežitie a jej ochorenie skončilo fatálne. V uvedeného vyplýva, že zodpovednosť žalovanej je daná. Žalovaná nepoukázala na žiadne dôkazy a skutočnosti tvoriace obsah spisu, ktoré by zistený skutkový stav spochybnili. Vychádzajúc z uvedeného vyslovili názor, že dovolanie žalovanej je neprípustné a preto ho navrhli podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP odmietnuť, eventuálne, ak dovolací súd dospeje k záveru že dovolanie žalovanej je prípustné, navrhli, aby ho dovolací súd podľa ustanovenia § 448 CSP zamietol.

5. Žalobca 3/ v písomnom vyjadrení k dovolaniu sa podrobnejšie venoval spôsobu vykonaného dokazovania a na základe neho konštatoval, že získané dôkazy považuje za presvedčivé a vierohodné. Žiadal, aby dovolací súd napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu „schválil v plnom rozsahu“.

6. Nakoľko žalovaná podala dovolanie v celom rozsahu, Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade s ustanovením § 429 ods. 2 písm. b/ CSP, skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania vo vzťahu ku každému dovolaním napadnutému výroku odvolacieho súdu a bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné a preto ho podľa § 447 písm. c/ a f/ CSP odmietol.

7. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t.j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať

od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné

dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP); v prípade dovolania, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

8. Z ustanovenia § 419 CSP vyplýva, že proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú špecifikované v ustanoveniach § 420 a 421 CSP.

9. Podľa ustanovenia § 420 CSP je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

10. Podľa ustanovenia § 421 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

11.1. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

11.2. Dovolanie prípustné podľa § 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

12. Odborná spisba rozdeľuje podmienky prípustnosti dovolania na objektívne, v rámci ktorých sú relevantnými tieto aspekty: a/ prípustný predmet, b/ lehota na podanie dovolania, c/ náležitosti dovolania, a na subjektívne, viažuce sa na osobu, ktorá je oprávnená podať dovolanie (Ficová a kol.: Občianske procesné právo. Druhé aktualizované a doplnené vydanie, Bratislava, Vydavateľské oddelenie Právnickej fakulty UK, 2008, str. 344).

13. V Civilnom sporovom poriadku sú jednotlivé podmienky prípustnosti dovolania upravené nasledovne: v ustanoveniach § 420 až § 423 je upravený prípustný predmet, v ustanovení § 427 je stanovená lehota na podanie dovolania, v ustanovení § 428 sú stanovené náležitosti dovolania (objektívne podmienky prípustnosti dovolania) a v ustanovení § 424 až § 426 sú upravené osoby, ktoré sú oprávnené podať dovolanie (subjektívne podmienky prípustnosti dovolania).

14. 1. Ako už bolo uvedené (bod. 3.1.), žalovaná podala dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu „v celom rozsahu“, teda napadla (i) výrok rozsudku odvolacieho súdu vo výroku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v častiach, v ktorých bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobkyniam 1/ a 2/ pozostalostnú rentu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa (prvý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu), pričom (i) v tomto prípade prípustnosť dovolania odôvodnila explicitným poukázaním na ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, ale vychádzajúc z obsahu dovolania (podľa článku 11 ods. 1 Základných princípov CSP a ustanovenia §

124 ods. 1 CSP) možno konštatovať, že de facto vymedzila prípustnosť dovolania i podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP.

14.2. V súvislosti s uplatnením prípustnosti dovolania proti uvedenému výroku podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietala arbitrárnosť a nedostatočné odôvodnenie dovolaním napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu, i rozhodnutia súdu prvej inštancie.

14.3. Z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP vyplýva, že dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 1 CSP).

14.4. Právo na spravodlivý súdny proces je jedným zo základných ľudských práv a do obsahu tohto práva patrí viacero samostatných subjektívnych práv a princípov. Podstatou tohto práva je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nezávislom a nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Z práva na spravodlivý súdny proces ale pre procesnú stranu nevyplýva jeho právo na to, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predpokladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, a le ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (pozri napríklad rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03).

14.5. Pojem „procesný postup“ bol vysvetlený už vo viacerých rozhodnutiach najvyššieho súdu tak, že sa ním rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu (1 Cdo 166/2018, 2 Cdo 19/2019, 3 Cdo 150/2018, 4 Cdo 27/2018, 5 Cdo 21/2018, 7 Cdo 27/2019, 8 Cdo 181/2018), teda sama procedúra prejednávania veci (to ako súd viedol spor) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a mieriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a rozhodnutia 1 Cdo 6/2014, 3 Cdo 38/2015, 5 Cdo 201/2011, 6 Cdo 90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnu rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku (1 Cdo 166/2018, 2 Cdo 19/2019, 3 Cdo 150/2018, 4 Cdo 27/2018, 5 Cdo 21/2018, 7 Cdo 27/2019, 8 Cdo 181/2018, 1 VCdo 2/2017). Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle citovaného ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zo zákonného, ale aj z ústavnoprávneho rámca a ktoré (porušenie) tak zároveň znamená aj porušenie ústavou zaručených procesných práv spojených so súdnou ochranou práva.

14.6. V súvislosti s dovolacou námietkou žalovanej o nepreskúmateľnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a rozhodnutia súdu prvej inštancie je potrebné poukázať na to, že na rokovaní občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu, ktoré sa uskutočnilo 3. decembra 2015, bolo prijaté zjednocujúce stanovisko, právna veta ktorého znie: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku.“ Uvedené stanovisko, bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 2/2016. Zmeny v právnej úprave dovolania a odvolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 1. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska (rovnako ako v prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov) nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne. V danom prípade odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu nedáva žiadny podklad pre to, aby sa uplatnila druhá veta tohto stanoviska, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne

odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Odôvodnenie napadnutého rozsudku odvolacieho súdu týkajúce sa uvedeného výroku však nedáva podklad pre konštatovanie opodstatnenosti tvrdenia dovolateľky, že nespĺňa požiadavku riadneho odôvodnenia súdneho rozhodnutia. Odvolací súd v odôvodnení tejto časti svojho (potvrdzujúceho) rozhodnutia v súlade s ustanovením § 387 ods. 2 CSP konštatoval, že v tejto časti sa stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia súdu prvej inštancie a preto sa obmedzil na skonštatovanie správnosti tejto časti odôvodnenia rozhodnutia súdu prvej inštancie a zároveň reagujúc na odvolacie námietky žalovanej doplnil ďalšie dôvody na zdôraznenie jeho správnosti (bod 84 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu). Je zrejmé, že prvoinštančným súdom konštatované skutkové zistenia a ich právne posúdenie považoval za natoľko správne, že ich nepotreboval nijako korigovať. To, čo v danom prípade odvolací súd uviedol v odôvodnení tejto časti rozhodnutia ako argumentačné doplnenie zamerané na posilnenie presvedčivosti odôvodnenia prvoinštančného rozsudku, nič nemení na tom, že rozsudok súdu prvej inštancie je v tejto časti vecne správny. Rovnakým spôsobom sa vysporiadal so všetkými podstatnými námietkami žalovanej týkajúcimi sa namietaného znaleckého posudku č. 1/2014 vyhotoveného znalcom MUDr. Jozefom Kanyó (bod 82 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu) a protokolu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou (bod 83 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu). Z obsahu spisu vyplýva, že žalovaná v priebehu sporu nepredložila žiadne námietky voči osobe znalca; mala možnosť vyjadriť sa k otázkam znalca, ktoré boli uložené znalcovi súdom prvej inštancie a rovnako mala možnosť vzniesť námietky k záverom znalca, pričom toto právo využila a jej otázky boli aj zodpovedané (viď odôvodnenie rozhodnutia súdu prvej inštancie). Dovolací súd v tejto súvislosti konštatuje, že odôvodnenie napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu obsahuje náležité vysvetlenie dôvodov, na ktorých odvolací súd založil svoje rozhodnutie a jeho postup bol v súlade s ustanovením § 387 ods. 1 a 2 CSP. Z rozhodnutia odvolacieho súdu sú zrejmé úvahy odvolacieho súdu, ktoré ho viedli k stotožneniu sa so záverom súdu prvej inštancie, že žaloba je v tejto časti dôvodná. Len pre úplnosť dovolací súd v súvislosti obsahom a rozsahom odôvodnenia rozhodnutia uvádza, že prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (m. m. IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a preto v prípade, ak sa odvolací súd stotožňuje s odôvodnením rozhodnutia prvoinštančného súdu, postačuje konštatovanie tejto skutočnosti a nie je nutné, aby v odôvodnení svojho rozhodnutia zopakoval jeho argumentáciu, resp. zdôvodnenie. Zároveň dovolací súd uvádza, že za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f/ CSP nemožno považovať to, že odvolací súd, eventuálne aj súd prvej inštancie neodôvodnili svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

14.7. Pokiaľ dovolateľka v dovolaní proti uvedenému výroku odvolacieho súdu (prvému výroku) v rámci prípustnosti dovolania uplatnenej podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP namietala nesprávne vyhodnotenie vykonaných dôkazov a nedostatočné odôvodnenie nevykonania ňou navrhovaného dôkazu (kontrolného posudku), dovolací súd konštatuje, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (pozri III. ÚS 332/09), ale iba za predpokladu, že by navrhovaný dôkaz mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu veci z hľadiska tvrdení príslušnej strany sporu. Avšak vyššie uvedené sa netýka prejednávaného prípadu, nakoľko z obsahu spisu vyplýva, že v priebehu konania bol dostatočne zistený skutkový stav a to na základe vypracovaného znaleckého posudku č. 1/2014 vyhotoveného znalcom MUDr. Jozefom Kanyó zo dňa 9. apríla 2014 a protokolu Úradu pre dohľad nad zdravotnou starostlivosťou č. 80/2009 zo dňa 11. septembra 2009, z ktorých jednoznačne vyplynula predmetná zodpovednosť žalovanej a vykonanie ďalšieho znaleckého posudku by v podstatne neovplyvnilo skutkový záver súdov nižšej inštancie. Okrem toho sa dovolací súd plne stotožňuje s argumentáciou, ktorú v tejto súvislosti uviedol odvolací súd v odôvodnení rozhodnutia (bod 82 odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu)

14.8. Z uvedeného vyplýva, že prípustnosť dovolania žalovanej proti uvedenému výroku odvolacieho súdu (prvému výroku) uplatnená podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP nie je daná.

15. 1. Keďže žalovaná prípustnosť dovolania proti uvedenému výroku odvolacieho súdu (prvému výroku) odôvodnila i poukázaním na ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, dovolací súd pristúpi k

posúdeniu prípustnosti dovolania i podľa týchto ustanovení.

15.2. Uplatnenie dovolacieho dôvodu, ktorým je nesprávne právne posúdenie veci, predpokladá vymedzenie, v čom spočíva nesprávne právne posúdenie veci odvolacím súdom. Právnym posúdením veci je činnosť súdu spočívajúca v podradení zisteného skutkového stavu príslušnej právnej normy, ktorá vedie súd k záveru o existencii, resp. neexistencii subjektívnych práv a povinností subjektov konkrétneho právneho vzťahu. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky. Právne posúdenie je všeobecne nesprávne, ak sa súd dopustil omylu pri tejto činnosti, t. j. ak posúdil vec podľa právnej normy, ktorá na zistený skutkový stav nedopadá, alebo správne určenú právnu normu nesprávne vyložil, prípadne ju na daný skutkový stav nesprávne aplikoval. Nesprávnosť právneho posúdenia veci preto nemožno vymedziť nesprávnym či nedostatočným zistením skutkového stavu, ale len argumentáciou spochybňujúcou použitie právnej normy súdom na daný prípad, alebo jej interpretáciu, prípadne jej aplikáciu súdom na zistený skutkový stav.

15.3. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov dovolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu“. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa vyvodzuje z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP, by mal dovolateľ a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd, b/ vysvetliť a označením rozhodnutia dovolacieho súdu doložiť, v čom sa riešenie právnej otázky odvolacím súdom odklonilo od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ CSP. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku a neoznačí ustálenú súdnu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa podľa jeho názoru odvolací súd odklonil, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach a predpokladoch o tom, ktorú otázku a ktorý judikát, stanovisko alebo rozhodnutie mal dovolateľ na mysli. V prípade absencie uvedených náležitostí dovolací súd nemôže pristúpiť ani k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešil prvoinštančný a odvolací súd a v súvislosti s tým ani vyhľadávať všetky do úvahy prichádzajúce rozhodnutia dovolacieho súdu, ktoré sa týkajú danej problematiky. V opačnom prípade by uskutočnil dovolací súd prieskum priečiaci sa nielen všeobecne novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania zvolenej v Civilnom sporovom poriadku, ale aj cieľu sledovanému ustanovením § 421 ods. 1 CSP (pozri Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol.: Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. BECK, str. 1382 a rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 6/2017, sp. zn. 3 Cdo 28/2017).

15.4. Dovolaťka v dovolaní proti uvedenému výroku odvolacieho súdu v rámci prípustnosti dovolania uplatnenej podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP namietala, že existenciu zodpovednosti za škodu, resp. za nemajetkovú ujmu je v konaní povinný preukázať iniciátor súdneho konania, teda žalobca a v súvislosti s tým poukázala na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a to sp. zn. 5 Cdo 195/2015, 1 Cdo 136/2009, 1 Cdo 76/2008, 5 Cdo 244/2007, 2 Cdo 157/2008, 2 Cdo 256/2012, 6 Obo 202/2007). Podľa nej, základnou povinnosťou žalobcu v civilnom súdnom konaní je povinnosť tvrdenia a dôkazná povinnosť s tým, že žalobca nie je len povinný tvrdiť skutkové okolnosti, z ktorých svoj nárok odvodzuje a ktoré sú určené obsahom hmotnoprávnej normy, ale je zároveň povinný označiť a predložiť súdu dôkazy na preukázanie svojich tvrdení.

15.5. Dovolací súd konštatuje, že otázku nastolenú dovolateľkou ohľadne neunesenia dôkazného bremena, nemožno považovať za otázku právnu ale otázku skutkovú, pričom prihliadnuc na ňou uvedenú judikatúru, ako aj na obsah spisu je zrejmé, že súd prvej inštancie ako aj odvolací súd nerozhodli v rozpore s ustálenou judikatúrou dovolacieho súdu a ani v rozpore s princípmi kontradiktórnosti sporového súdneho konania.

15.6. Z uvedeného vyplýva, že prípustnosť dovolania žalovanej proti uvedenému výroku odvolacieho súdu uplatnená podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nie je daná.

16.1. Pokiaľ žalovaná prípustnosť dovolania proti uvedenému výroku odvolacieho súdu (prvému výroku) odôvodnila i poukázaním na ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, tak v tejto súvislosti

dovolací súd uvádza, že uvedený dovolací dôvod predpokladá, že danú právnu otázku dovolací súd dosiaľ neriešil a je tu preto daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku vyriešil. Súčasná právna úprava dáva dovolaciemu súdu právomoc rozhodnúť o tom, či ide o otázku zásadného právneho významu, ktorá nebola dosiaľ riešená, a z tohto pohľadu rozhodnúť o prípustnosti dovolania. V konkrétnom prípade musí dovolateľ relevantne odôvodniť, že dovolanie je prípustné, pretože zásadná právna otázka nebola dovolacím súdom dosiaľ riešená, pričom dôvodom dovolania potom môže byť len otázka právneho posúdenia a spochybnenie jej vyriešenia zo strany odvolacieho súdu a ako aj odôvodnenie právneho záveru, ktorý zastáva dovolateľ (porovnaj Števček M., Ficová S., Baricová J., Mesiarkinová S., Bajánková J., Tomašovič M. a kol.: Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, str. 1382).

16.2. V súvislosti s uvedenou prípustnosťou dovolania dovolateľka uviedla, že podľa jej názoru dovolacím súdom nebola vyriešená otázka, do akej miery musí žalobca preukázať zodpovednosť poskytovateľa zdravotnej starostlivosti za škodu, resp. nemajetkovú ujmu v prípadoch, kedy podľa jej názoru došlo k porušeniu zdravia, resp. úmrtiu, ako následku poskytnutia zdravotnej starostlivosti. Podľa nej, ňou špecifikované judikáty síce riešia všeobecne otázku unesenia dôkazného bremena pri uplatnení nároku na náhradu škody, resp. nemajetkovej ujmy, ani jeden však nerieši škodu, ktorá mala vzniknúť počas poskytovania zdravotnej starostlivosti. Zároveň v súvislosti s týmto dovolacím dôvodom vyslovila názor, že v spore nebolo jednoznačne preukázané, že k fatálnemu následku na zdraví poškodenej došlo v priamej príčinnej súvislosti s poskytovaním zdravotnej starostlivosti z jej strany a dôkazná situácia pripúšťa (aj keď iba čiastočne) aj iné príčiny fatálneho následku vo vzťahu k poškodenej a teda žalobcovia by nemali byť v spore úspešní, nakoľko neunesli dôkazné bremeno.

16.3. Vychádzajúc z vyššie uvedených teoretických úvah dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľkou nastolená otázka nie je takou dovolacou otázkou, akú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP. Ako bolo konštatované vyššie (bod 15.2.), právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu, ktorá vedie súd k záveru o existencii, resp. neexistencii subjektívnych práv a povinností strán sporu. Dovolací súd pristúpil ku skúmaniu, či súdy nižšej inštancie v základnom konaní dovolateľkou nastolenú otázku riešili a dospel k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie nezáviselo od nastolenej otázky. Z odôvodnení rozhodnutí súdov nižšej inštancie vyplýva, že zhodne dospeli k záveru, že príčinná súvislosť (kauzálny nexus) medzi neadekvátnou liečbou základného ochorenia a úmrtím poškodenej pacientky je daná tým, že zo strany žalovanej nebola poskytnutá adekvátna liečba základného ochorenia pacientky počas hospitalizácie, preto pacientka nemala šancu na prežitie a jej ochorenie skončilo fatálnym následkom - smrťou. V prípade, ak by bolo jej základné ochorenie včas diagnostikované a následne by jej bola včas nasadená adekvátna liečba, včas vykonaná drenáž, pacientka by mala aspoň 60 % odhadovanú šancu na prežitie. Z uvedeného je teda zrejmé, že rozhodnutia súdov nižšej inštancie nezáviseli od vyriešenia otázky, ktorú v rámci tohto dovolacieho dôvodu vymedzila dovolateľka, resp. ňou vymedzená otázka nebola podstatná pre ich rozhodnutie.

16.4. Z uvedeného vyplýva, že prípustnosť dovolania žalovanej proti uvedenému výroku odvolacieho súdu uplatnená podľa ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nie je daná.

17. Dovolací súd preto dovolanie žalovanej proti uvedenému výroku odvolacieho súdu (prvému výroku) podľa ustanovenia § 447 písm. c/ CSP odmietol.

18.1. Dovolateľka napadla dovolaním v celom rozsahu aj výrok, ktorým odvolací súd (na základe jej odvolania) rozsudok súdu prvej inštancie v časti, v ktorej bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobcovi 3/ náklady spojené s pohrebom zmenil tak, že žalovaná (dovolateľka) je povinná zaplatiť žalobcovi 3/ z titulu náhrady nákladov spojených s pohrebom sumu 2.324,40,- Eur a v zostávajúcej časti tohto uplatneného nároku žalobu žalobcu 3/ zamietol (druhý výrok).

18.2. Podľa § 424 CSP, dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

18.3. Podľa § 447 písm. b) CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak bolo podané neoprávnenou osobou.

18.4. Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka prípustnosti dovolania zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku, teda to, či dovolanie

smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné. Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie, teda to, či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie. Pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania treba vziať na zreteľ, či dovolateľ bol negatívne dotknutý napadnutým rozhodnutím (R 50/1999). Subjektívna prípustnosť teda odráža stav procesnej ujmy strany sporu, ktorá sa prejavuje v porovnaní najpriaznivejšieho výsledku, ktorý odvolací súd pre stranu mohol založiť svojím rozhodnutím a výsledku, ktorý svojím rozhodnutím skutočne založil. Oprávnenie podať dovolanie (subjektívna prípustnosť) Civilný sporový poriadok priznáva len tej strane sporu, v ktorej neprospech toto porovnanie vyznieva. Pri tomto posúdení ale nemožno vychádzať zo subjektívneho presvedčenia dovolateľa o ujme, ale treba vziať do úvahy len objektívnu skutočnosť, že rozhodnutím bola strane spôsobená ujma, ktorú možno odstrániť zrušením alebo zmenou napadnutého rozhodnutia.

18.5. Dovolací súd preskúmaním uvedeného výroku odvolacieho súdu zistil, že podmienky subjektívnej prípustnosti dovolania na strane dovolateľky sú dané len v tej jeho časti, kde odvolací súd (po zmene výroku súdu prvej inštancie) uložil žalovanej (dovolateľke) povinnosť zaplatiť žalobcovi 3/ z titulu náhrady nákladov spojených s pohrebom sumu 2.324,40,- Eur. Vo vzťahu k tejto časti uvedeného výroku však dovolateľka neuviedla žiadne konkrétne dovolacie námietky (dovolacie dôvody) a teda vo vzťahu k tejto časti výroku absentujú objektívne podmienky prípustnosti dovolania, čo je dôvod na odmietnutie odvolania podľa ustanovenia § 447 písm. f/ CSP.

18.6. Vo vzťahu k tej časti uvedeného výroku, kde odvolací súd (v dôsledku zmeny predmetného výroku súdu prvej inštancie) v zostávajúcej časti žalobu zamietol, ide o rozhodnutie, ktoré objektívne nie je v neprospech dovolateľky, práve naopak, je v jej prospech a preto vo vzťahu k tejto časti výroku na strane dovolateľky absentujú subjektívne podmienky prípustnosti dovolania, čo je dôvod na odmietnutie odvolania podľa vyššie citovaného ustanovenia § 447 písm. b/ CSP.

19.1. Dovolateľka napadla dovolaním aj výrok, ktorým odvolací súd (na základe jej odvolania) rozsudok súdu prvej inštancie v časti, v ktorej bola žalovanej uložená povinnosť zaplatiť žalobkyniam 1/ a 2/ každej po 50.000,- Eur a taktiež každej po 30.000,- Eur, a v časti, v ktorej bola žalovanej uložená zaplatiť žalobcom 3/ a 4/ každému po 20.000,- Eur, ako aj v časti náhrady trov prvostupňového konania a trov štátu, zrušil a vec v rozsahu zrušenia vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie nové a rozhodnutie (tretí výrok).

19.2. Základným (a spoločným) znakom všetkých rozhodnutí odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné je (podľa § 420 CSP) to, že ide buď o rozhodnutie vo veci samej, alebo o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. Pokiaľ je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré nie je rozhodnutím vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, je z hľadiska prípustnosti dovolania v zmysle § 420 písm. a/ až f/ CSP irelevantné, či dovolateľom namietanej procesnej vade došlo alebo nedošlo. V prípade tohto výroku odvolacieho súdu žalovaná (dovolateľka) napadla dovolaním takú časť rozhodnutia (ktoré má vo svojej podstate formu uznesenia, aj keď je súčasťou rozsudku), ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Z uvedeného je zrejmé, že sa nejedná o rozhodnutie vo veci samej, ani o rozhodnutie, ktorým sa konanie končí. V dôsledku zrušenia tejto časti rozhodnutia súdu prvej inštancie odvolacím súdom a vrátenia veci na ďalšie konanie nie je vec právoplatne skončená a súd prvej inštancie bude o nej znovu konať a rozhodovať. V tejto súvislosti dovolací súd poukazuje na rozhodnutie č. R 19/2017 uverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3/2017, ktorého právna veta znie: „Dovolanie proti uzneseniu, ktorým odvolací súd zrušil rozhodnutie súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie, nie je rozhodnutím odvolacieho súdu vo veci samej, ani rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, proti ktorým je dovolanie prípustné v zmysle ustanovenia § 420 Civilného sporového poriadku.“

19.3. Pokiaľ dovolateľka vo vzťahu k uvedenému výroku uplatnila prípustnosť dovolania (okrem dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f/ CSP) tiež i podľa § 421 ods. 1 písm. a/ a b/ CSP, tak v tejto súvislosti dovolací súd taktiež konštatuje jeho neprípustnosť, pretože z ustanovenia § 421 ods. 1 CSP jednoznačne vyplýva, že dovolanie je prípustné len proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie.

19.4. Uvedená argumentácia platí i vo vzťahu k časti uvedeného výroku odvolacieho súdu, týkajúcej sa

náhrady trov prvostupňového konania a trov štátu.

20. Z uvedených dôvodov preto dovolací súd dovolanie žalovanej podľa ustanovenia § 447 písm. c/ a f/ CSP odmietol.

21. Žalobcovia 1/ až 4/ boli v dovolacom konaní úspešní a preto im dovolací súd podľa ustanovenia § 453 ods. 1 s použitím § 255 ods. 1 CSP priznal voči žalovanej nárok na náhradu trov dovolacieho konania v plnom rozsahu. O výške náhrady trov dovolacieho konania rozhodne podľa § 262 ods. 2 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

22. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.